

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **G.**, s.r.o., I.X., zast.: JUDr. T.S., advokátom, S.X., L., proti odporcovi v 1. rade: **S.v.S.**, O.X., T., zast.: Mgr. I.P., advokát, Z.X. a odporcovi v 2. rade: **Ing. J.H.**, J.X., N.Z., **o nekalosúťažné konanie a zaplataenie nemajetkovej ujmy vo výške 1 000 000,- Sk**, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 8. februára 2007 č.k. 7 Cbs 48/2005-186, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 8. februára 2007 č.k. 7 Cbs 48/2005-186 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovaným priznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že navrhovateľ sa domáhal voči odporcovi v 2. rade povinnosti napísať a odporcovi v 1. rade povinnosti uverejniť navrhovateľovi za nasledovné výroky: „Navrhovateľ už dlho dodáva do obchodov, podľa môjho názoru, izoglukózu ochutenú medom s nápisom Včelí med a nasledujú ho už aj iní výrobcovia. Žiadal, med od navrhovateľa podľa môjho názoru s pravým medom nemá nič spoločné a kupujúci sú klamaní nekresťanským spôsobom prípravy na kresťanské sviatky, ktorými sú Vianoce“, ospravedlnenie nasledovného znenia: „Uvedené tvrdenia, ktoré som vyslovil vo svojom článku bez náležitého laboratórneho vyšetrenia výrobkov firmy navrhovateľa

sú nepravdivé. Uvedomujem si, že som sa týmito nepravdivými výrokmí významne dotkol dobrého mena tejto firmy, ako aj jej profesionálnej cti. Vychádzajúc z laboratórnych vyšetrení vzoriek medu vyrobeného navrhovateľom, ktoré boli vykonané vysoko špecializovaným pracoviskom a s ktorými som bol následne oboznámený, zodpovedne prehlasujem, že navrhovateľ vyrába a distribuuje do obchodnej siete kvalitný pravý včelí med, na aký sú občania zvyknutí, pokiaľ ho kupujú od domácich včelárov, odporca v 1. rade sa navrhovateľovi za článok odporcu v 2. rade týmto verejne ospravedlňuje.“ Odporca v 1. a v 2. rade je povinný zaplatiť navrhovateľovi nemajetkovú ujmu, rukou spoločnou a nerozdielnou, vo výške 1 000 000,- Sk s 18%-ným úrokom z omeškania od 1.2.2003 až do zaplataenia.

Navrhovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že je jedným z najväčších výrobcov medu na území Slovenskej republiky. Odporca v 1. rade je redakciou mesačníka S.v., ktorý uverejnil vo svojom časopise č. 1/2003 článok napísaný odporcom v 2. rade, ako jeho autorom, pod názvom „Obdobia krízy sú bolestivé, ale nikdy nie sú večné“, v ktorom uviedol nepravdivé údaje o navrhovateľovi v znení: „X. už dlho dodáva do obchodov, podľa môjho názoru, izoglukózu ochutenú medom s nápisom Včelí med a nasledujú ho už aj iní výrobcovia. Med od navrhovateľa podľa môjho názoru s pravým medom nemá nič spoločné a kupujúci sú klamaní nekresťanským spôsobom prípravy na kresťanské sviatky, ktorými sú Vianoce“. Uverejnením tohto článku bola navrhovateľovi spôsobená škoda, za ktorú zodpovedá jednak odporca v 2. rade ako autor napadnutého článku, ktorý nepravdivé údaje o navrhovateľovi a jeho výrobkoch uviedol bez náležitého laboratórneho vyšetrenia výrobkov navrhovateľa na to špecializovaným pracoviskom. Na medializácii odporcom v 2. rade uvádzaných nepravd a dezinformácií má zavinenie odporca v 1. rade, ktorý ako renomovaný vydavateľ a redaktor mesačníka S.v. mohol a mal bez akýchkoľvek pochybností žiadosti autora článku o jeho uverejnenie zabrániť. Podľa tvrdení navrhovateľa v návrhu došlo konaním oboch účastníkov na strane odporcov k nekalosúťažnému konaniu a k porušeniu ust. § 50 ods. 1 Obchodného zákonníka a takýmto zásahom a uverejnením nepravdivých tvrdení o výrobkoch navrhovateľa, došlo k masívnemu zásahu do chránených práv a právom chránených záujmov, a preto sa domáha voči odporcom zaplataenia nemajetkovej ujmy vo výške 1 000 000,- Sk podľa § 53 Obchodného zákonníka.

Odporca v 1. rade sa k návrhu na začatie konania vyjadril tak, že v žiadnom prípade nezasiahol uverejnením tohto článku do dobrej povesti navrhovateľa. V tomto článku nie je označený navrhovateľ presne, uvedené je jeho obchodné meno. Avšak nemá uvedené ostatné náležitosti potrebné k identifikácii subjektu. Taktiež poukazuje na to, že periodikum S.v. odoberá len úzka skupina včelárov, vydáva sa približne v množstve 1 000 výtlačkov mesačne, nie je dostupný širokej spotrebiteľskej verejnosti, a tak nemohlo dôjsť k takému zásahu, ktorý by sa mohol považovať za nekalosúťažné konanie a ako dôsledok je taktiež neprimeraná výška nemajetkovej ujmy. Taktiež poukázal na nedostatok pasívnej legitímácie odporcu v 1. rade, a preto žiadal návrh zamietnuť.

Odporca v 2. rade vo svojom vyjadrení uviedol, že je aktívnym včelárom a dopisovateľom do časopisu S.v. Koncom roku 2002 mu bol pánom Ing. R.B. daný k posúdeniu med vyrobený navrhovateľom. Na základe dlhoročných skúseností odporca v 2. rade konštatoval, že tento med bol porušený, a preto chcel upozorniť ďalších odberateľov na túto skutočnosť. Taktiež poukázal na tú skutočnosť, že si od výrobcu zakúpil v obchodnej sieti X. 0,5 kg medu v balení o obsahu 370 ml. Dátum výroby na etikete je uvedený 10.2002. Tento med je uložený v skle od októbra 2002, nekryštalizuje, je stále v tekutom stave, je nadmieru riedky, čo nie je normálny stav, lebo med s označením ako kvetový v danom prípade sa nemôže považovať za porušený prímiesou. Na etikete medu taktiež nie je uvedená krajina regionálneho pôvodu. Vzhľadom na dokazovanie vykonané súdom a potvrdenie jeho názoru o pravosti medu, žiada návrh navrhovateľa zamietnuť.

Prvostupňový súd z predložených dôkazov a prednesov účastníkov, svedkov zistil, že navrhovateľ sa zaoberá aj výrobou medu. Po uverejnení sporného článku si dal navrhovateľ vyhotoviť niekoľko skúšobných testov a do spisu založil výsledky, ktoré spracoval Štátny veterinárny a potravinový ústav v Bratislave. Odber vzoriek medu na testy, uskutočnil dňa 5.12.2002 za prítomnosti notára, o čom bola spísaná notárska zápisnica.

Súd konštatoval, že navrhovateľ si svoj návrh voči odporcom uplatnil v zmysle § 50 a § 53 Obchodného zákonníka.

Nakoľko si navrhovateľ svoj návrh voči odporcom uplatnil titulom nekalosúťažného konania, bolo potrebné skonštatovať, že musia byť splnené podmienky ustanovenia § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktorý hovorí, že nekalou súťažou je konanie v hospodárskej súťaži, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi súťaže a je spôsobilé privodiť ujmu iným súťažiteľom, alebo spotrebiteľom. Nekalá súťaž sa zakazuje.

V danom prípade je nevyhnutné pre generálnu klauzulu splniť všetky základné znaky tohto konania, a to, že ide o konanie účastníkov hospodárskej súťaže, že je v rozpore s dobrými mravmi a je spôsobilé privodiť iným súťažiteľom, alebo spotrebiteľom ujmu.

Čo sa týka charakteristiky pojmu súťažiteľ, je potrebné uviesť, že ide o osoby, ktoré sú činné v rovnakom alebo podobnom hospodárskom odbore, alebo vôbec osoby, ktoré sa zaoberajú, či už tou istou alebo podobnou hospodárskou činnosťou, alebo akoukoľvek funkčne navzájom zastupiteľnou hospodárskou činnosťou, prípadne aj v rôznych odboroch, vo výrobe, obchode, či v službách. Všetky náležitosti, ktoré sú „vedené v ust. § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka musia byť splnené.

Súd konštatoval, že odporca v 1. rade je vydavateľom periodickej tlače časopisu S.v., ktorý je odborným časopisom pre včelárov a priaznivcov včelárstva, odborné informačné a publikačné články zaoberajúce sa včelárskou problematikou s aktuálnymi témami i súvisiacimi s problematikou včelárstva na Slovensku a vo svete.

Odporca v 2. rade je včelár, ktorý nemá vydané žiadne živnostenské oprávnenie, avšak nepopiera, že by článok uverejnený v časopise S.v. č. 1/2003, napísal.

Vzhľadom na to, že odporcovia nie sú v postavení súťažiteľa, súd vyslovil, že obaja účastníci na strane odporcu nemohli spôsobiť navrhovateľovi svojim konaním ujmu, ani sa nemohli dopustiť nekalosúťažného konania podľa § 50 Obch.Z., ani podľa § 44 Obch.Z., preto súd návrh v celom rozsahu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, ako vyplýva z výroku rozsudku.

Žalobca podal proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie podaním zo dňa 27. marca 2007.

V odôvodnení odvolania uviedol, že hoci prvostupňový súd rozsiahlym dokazovaním správne zistil skutkový stav, vyhlásil na základe svojho nesprávneho právneho názoru rozsudok, ktorým podaný návrh v plnom rozsahu zamietol.

Navrhovateľ zastáva názor, že prvostupňový súd nesprávne interpretoval pojem hospodárska súťaž, keď pod týmto pojmom, ako aj označením súťažiteľ, chápe len osoby zaoberajúce sa rovnakou, alebo aspoň podobnou hospodárskou činnosťou, ako navrhovateľ, pričom by tieto osoby mali byť podnikateľskými subjektmi podnikajúcimi ako právnické osoby, resp. na základe živnostenského listu.

Je nepochybné, čo nenamietal ani samotný odporca v 2/ rade, že tento bol v inkriminovanom období a aj doposiaľ je výrobcom medu, a teda je potrebné ho v tomto zmysle slova nepochybne taktiež považovať za súťažiteľa v hospodárskej súťaži. V tomto smere nie je a ani nemôže byť právne relevantné, či takáto osoba je alebo nie je držiteľom nejakého podnikateľského oprávnenia, resp. či takáto osoba je drobným výrobcom malovýrobcom, alebo veľkovýrobcom medu. Vykonaným dokazovaním však bolo aj zo samotnej výpovede odporcu v 2/ rade jednoznačne preukázané, že v jeho osobe ide o aktívneho komerčného včelára, ktorý sa výrobou medu zaoberá niekoľko rokov a v tomto smere vytvára materiálne hodnoty plynúce z jeho aktívnej včelárskej činnosti pre seba samého, jeho rodinu a celú spoločnosť. Tieto skutočnosti sú zrejmé z jeho e-mailového prípisu z 25.11.2002 adresovanému býv. ministrovi pôdohospodárstva, v ktorom uvádzal, že je „malý komerčný včelár“, ako aj z jeho vyjadrenia k návrhu na začatie konania, v ktorom uvádza, že je „aktívny včelár“, ktorý vytvára hodnoty plynúce z aktívnej včelárskej činnosti pre seba, svoju rodinu i spoločnosť.

Z vyššie uvedených faktov možno uzavrieť, že odporca v 2/ rade je súťažiteľom v hospodárskej súťaži, ktorý svojím nekalosúťažným konaním realizovaným spôsobom uvedeným v § 50 Obch.Z. (zľahčovanie) v rozpore s dobrými mravmi súťaže privodil navrhovateľovi ujmu tým, že uvádzal a rozširoval o jeho pomeroch, výrobkoch a výkonoch nepravdivé údaje. Tieto informácie rozširoval medzi ďalšími výrobcami medu, teda v kruhoch

d'alších súťažiteľov – veľkovýrobcov, elektronickou poštou na rezortnom ministerstve a prostredníctvom odporcu v 1/ rade tieto jednoznačne klamlivé a pravde nezodpovedajúce informácie šíril medzi súťažiteľov a spotrebiteľov zároveň, teda tak, ako to má na mysli už vyššie cit. ust. § 44 a § 50 Obch.Z.

Práve kvôli rozširovaniu týchto nepravdivých informácií o navrhovateľovi je v konaní daná aj pasívna legitímácia odporcu v 1/ rade, ktorý si informácie získané od odporcu v 2/ rade osvojil a bez náležitého overenia ich pravdivosti tieto publikoval a rozširoval na stránkach svojho časopisu, čím v rozpore s dobrými mravmi siahol na dobré meno navrhovateľa a spôsobil mu tým ujmu.

Zároveň uviedol, že 5,99% včelárov vykonáva svoje aktivity bez podnikateľského oprávnenia, pričom, vychádzajúc z dôvodov napadnutého prvostupňového rozhodnutia, by sa tieto subjekty rozširovaním takýchto nepráv nemohli dopustiť svojím konaním ani jednej z foriem nekalosúťažného konania v zmysle § 44 a nasl. Obch.Z. práve s poukazom na túto skutočnosť považujem takýto výklad zákona za reštriktívny a nezodpovedajúci účelu, ktorý zákonodarca vyššie cit. ust. zákona sledoval.

Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a návrhu vyhovieť.

Odporca v 1. rade vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že je presvedčený o správnosti napadnutého rozsudku, ktorý je vecne správny a náležite odôvodnený. Odporcovia 1/, 2/ nie sú v postavení riadnych súťažiteľov na relevantnom trhu. Ními prezentované informácie nemožno považovať za nekalosúťažné konanie podľa ustanovení Obchodného zákonníka, pretože takéto konanie, ani nemali možnosť odporcovia 1/, 2/ využiť vo svoj prospech. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

Odporca v 2. rade vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že súd dôkladne vec prejednal a odôvodnil, ako to vyplýva z rozsudku a odvolanie nepovažuje za dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2) prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 O.s.p. a zistil, že odvolanie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku, ktorým súd žalobu zamietol z dôvodu nepreukázania súťažného vzťahu medzi účastníkmi konania.

V § 44 Obch.Z. je obsiahnutá generálna klauzula, ktorá všeobecne vymedzuje nekalosúťažné konanie, ktoré je predmetom právneho postihu. Postih nekalosúťažného konania je založený na troch podmienkach a to:

1/ musí ísť o konanie v hospodárskej súťaži,

2/ toto konanie musí byť v rozpore s dobrými mravmi súťaže a

3/ konanie musí byť spôsobilé privodiť ujmu iným súťažiteľom, alebo spotrebiteľom. Platí teda, že musí ísť o konanie, opomenutie, alebo trpenie, preto nestačí len úmysel, ale nie je relevantné, či je konanie verejné, alebo nie.

Ad1/ Samotný pojem hospodárskej súťaže nie je v obchodnom zákonníku definovaný, ale hospodárskou súťažou treba rozumieť súperenie subjektov v hospodárskej oblasti s cieľom dosiahnutia hospodárskeho výsledku, ale i s cieľom predstihnúť iných subjektov. Pojem hospodársky súťažiteľ je pojem širší než pojem podnikateľ a ako súťažitelia navzájom proti sebe vystupujú nielen tí, ktorí pôsobia v zhodnom alebo veľmi príbuznom podnikateľskom, či inom odvetví, ale i v nepodnikateľskom (§ 41). Konanie v hospodárskej súťaži teda predpokladá najmenej dva súperiace subjekty. V súťažnom vzťahu preto môžu byť nielen obchodníci (podnikatelia so zhodnými, či podobnými výrobkami, alebo službami, ale aj s výrobkami a službami veľmi rozdielnymi, pokiaľ však medzi nimi existujú určité substitučné možnosti, pričom tieto vzťahy nemožno zamieňať so záväzkovými právnymi vzťahmi. Podľa § 41 Obch.Z. Fyzické i právnické osoby, ktoré sa zúčastňujú hospodárskej súťaže, i keď nie sú podnikatelia (zákon ich označuje ako súťažiteľov), majú právo slobodne rozvíjať svoju súťažnú činnosť v záujme dosiahnutia hospodárskeho prospechu a združovať sa na výkon tejto činnosti, sú však povinné pritom dbať na právne záväzné pravidlá hospodárskej súťaže a nesmú účasť na súťaži zneužívať. Z tohto ustanovenia teda jednoznačne vyplýva, že nekalosúťažného konania, sa môže dopustiť nielen podnikateľ, ale i nepodnikateľ.

Pri posúdení tejto podmienky odvolací súd prijal záver, že medzi účastníkmi ide o súťažný vzťah. Vzhľadom na to, že súd prvého stupňa vyslovil, že medzi účastníkmi nie je súťažný vzťah, resp. navzájom nie sú súťažitelia, čo podľa názoru odvolacieho súdu v tomto

prípade nie je v súlade s vyššie citovanými ustanoveniami Obch.Z., sa odvolací súd v tomto konaní skúmaním splnenia ďalších predpokladov nekalej súťaže, nemal dôvod zaoberať (bod 2,3).

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je v rozpore s právnym predpisom, preto ho podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

V Bratislave 30. októbra 2008

JUDr. Jana Zemaníková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková